

---

# Introductie

---

De behandeling van patiënten met een tracheaanule is complex en multidisciplinair, waarbij logopedisten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het diagnosticeren en behandelen van communicatie- en slikproblemen, en het adviseren van het behandelteam. Het behandelen van deze patiëntengroep vraagt specialistische kennis en ervaring, maar in Nederland is er geen verplichte scholing om deze patiënten te mogen diagnosticeren en behandelen. Evenmin is er een landelijke logopedische richtlijn of zijn er protocollen voor deze patiëntengroep, wat kan leiden tot verschillen en werkwijzen en betrokkenheid van logopedisten. Wel beveelt de Nederlandse Vereniging voor Intensive Care (NVIC) in hun richtlijn 'Ontwennen van de beademing' [1] aan om "bij patiënten met een tracheaanule gebruik te maken van professionals met specifieke expertise." Dat betreft dus ook logopedisten.

Omdat het typisch specialistische zorg is, verzorgt de afdeling logopedie van het Radboudumc als enige in Nederland al meer dan 20 jaar tweedaagse cursussen voor logopedisten die werken met tracheaanulepatiënten. Het als doel van deze scholing is om kennis uit theorie en praktijk over deze specifieke logopedische zorg breed te verspreiden en de zorg voor tracheaanulepatiënten te verbeteren in zowel ziekenhuizen als in revalidatiecentra en verpleeghuizen. Daarbij is het belangrijk om zichtbaar te maken hoe de 'scope of practice' zich in Nederland ontwikkelt, of de werkwijze tussen logopedisten overeenkomt, en om dit te vergelijken met het buitenland.

De klinische consensus over de werkwijze en betrokkenheid van logopedisten bij het diagnosticeren en behandelen van patiënten met een tracheaanule werd in 2007 in Australië onderzocht [2], waarna het Verenigd Koninkrijk (VK) volgde [3]. Beide onderzoeken lieten een gemiddelde tot hoge klinische consensus zien tussen logopedisten, maar in het laatste onderzoek (in het VK) werd een toename gezien van instrumenteel uitzuigen door logopedisten, en het gebruik maken van instrumenteel onderzoek zoals FEES. Hoewel er een duidelijke rol was weggelegd voor logopedisten bij patiënten met een tracheaanule, kwam in beide onderzoeken naar voren dat slechts weinig logopedisten werkten in een 'optimaal' (multidisciplinair) team, met aanbevelingen voor een grotere betrokkenheid van logopedisten voor betere patiëntenuitkomsten [2-6].

In Nederland is de betrokkenheid en werkwijze van logopedisten in 2015 door het Radboudumc voor het eerst in kaart gebracht onder ziekenhuislogopedisten [7], in 2016 in revalidatiecentra [8] en in 2017 in verpleeghuizen [9], waarvan de resultaten op posters zijn gepubliceerd op het congres van de European Society of Swallowing Disorders (ESSD) [10, 11]. Belangrijkste bevindingen waren dat ook Nederlandse logopedisten op veel onderdelen een gemiddelde tot hoge klinische consensus toonden in werkwijze en betrokkenheid, maar er waren ook verschillen tussen instellingen. Logopedisten in revalidatiecentra waren bijvoorbeeld significant meer betrokken bij het decanulatieproces dan logopedisten in ziekenhuizen en verpleeghuizen.

Een belangrijk verschil met internationale bevindingen is dat de 'scope of practice' in Nederland beperkter lijkt te zijn dan in Australië en het Verenigd Koninkrijk. Zo waren Nederlandse logopedisten minder betrokken bij instrumenteel uitzuigen, multidisciplinaire besluitvorming in het decanulatieproces en gebruik van FEES dan internationaal gerapporteerd.

Het doel van dit onderzoek is om (1) in kaart te brengen wat de consensus is in de huidige *scope of practice* (werkwijze, rol en betrokkenheid) van logopedisten die werken met tracheaanulepatiënten in ziekenhuizen, revalidatiecentra en verpleeghuizen anno 2020, (2) of er ontwikkelingen in te zien zijn ten opzichte van het voorgaand onderzoek en (3) of er verbeterpunten te identificeren zijn in het logopedisch handelen. Met de resultaten hopen we een bijdrage te kunnen leveren aan het verbeteren van de logopedische zorg bij tracheaanulepatiënten en de logopedist als professional beter op de kaart te zetten bij de multidisciplinaire behandeling van deze patiëntengroep.

Hoewel logopedisten ook een belangrijke rol hebben in communicatieproblematiek bij deze patiëntengroep, zou het onderzoek te omvangrijk worden als beide onderwerpen uitvoerig zouden worden onderzocht. Daarom richt dit onderzoek zich op de tracheaanule-gerelateerde slikproblemen.

Het onderzoek in 2020 is uitgevoerd met medewerking van Sophie Bendes, destijds vierdejaars logopediestudent aan Hogeschool Windesheim in Zwolle, die de dataverzameling als haar afstudeerproject koos [12].